

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“
ФАКУЛТЕТ ПО ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВНИ ГРИЖИ
КАТЕДРА „ЗДРАВНИ ГРИЖИ“

УТВЪРЖДАВАМ!

Ректор:

Проф. д-р Сотир Сотиров

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

НА СПЕЦИАЛНОСТ:

„ЛЕКАРСКИ АСИТЕНТ“

**ОБРАЗОВАТЕЛНО-
КВАЛИФИКАЦИОННА
СТЕПЕН:**

“БАКАЛАВЪР”

**ПРОФЕСИОНАЛНО
НАПРАВЛЕНИЕ:**

7.5. „ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

**ОБЛАСТ НА
ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ:**

7. „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ”

БУРГАС, 2026

Квалификационната характеристика е основен документ при планиране и управление на учебния процес. Тя определя професионалното предназначение на завършилите специалност „Лекарски асистент“, както и възможностите им за реализация.

I.Обща характеристика на професията „Лекарски асистент“

Лекарският асистент е медицински специалист с висше образование, получило диплом от акредитирано по реда на Закона за висшето образование висше училище на територията на Р България, признато от държавата и обучението в него съответства на държавните изисквания за обучение на образователно-квалификационна степен "бакалавър" по здравни грижи с професионална квалификация „лекарски асистент“.

Обучението и професионалната подготовка на лекарските асистенти е в съответствие с изискванията на следните нормативни документи:

Наредба за ЕДИ/ ПМС 248/22.11.2005г. последващите изменения от 2010г., 2016, 2024 и 2026 г., Наредба №1/08.02.2011г. и допълнения и изменения към нея, и Директива 2005/36/ЕО и Директива 2013/55/ЕС на Европейския съюз, а за другите страни членки на ЕС то е съобразено с местното законодателство и с Директива 2005/36/ЕО/ относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар (ОВ, L 354, 28.12.2013).

Обучението на лекарските асистенти се провежда в редовна форма с продължителност не по-малко от четири учебни години, съответстващи на 8 семестъра и хорарיום 4635 часа, и придобиване на не по-малко от 240 кредита по Системата за натрупване и трансфер на кредити.

Теоретичната и практическа подготовка на лекарските асистенти се основава на традициите на българското здравно образование и здравеопазване. Съобразена е с дескрипторите за знания, умения и компетентности, определящи нивата в Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот (ЕКР) и в Националната квалификационна рамка (НКР). Отговорностите и професионалните компетенции позволяват на лекарския асистент да работи самостоятелно, съвместно и във взаимодействие с лекаря във всички сектори на здравно-социалната система на обществото. Нивото на подготовка отговаря на съвременните постижения на медицинската наука и практика, на новостите в диагностичните методи на изследване здравното състояние на човека и е добра база за непрекъснато личностно и професионално развитие.

Лекарският асистент притежава необходимите научни знания в областта на биологията, медицината, здравните грижи, социалните и педагогически науки; на съвременните диагностични методи на изследване здравословното състояние на човека за реализиране на комплексни грижи за физическото, психическото и социално здраве на населението; за изпълнение на многостранните и отговорни задачи при провеждане на профилактиката, промоцията, диагностиката, лечението и рехабилитацията на хората при различните заболявания.

За осъществяване на своите отговорности, лекарският асистент трябва да притежава качествена професионална квалификация, необходимата обща култура и изградени морално-етични качества.

II. Теоретична и практическа подготовка

Теоретичната подготовка се осъществява чрез задължителни, избираеми и факултативни учебни дисциплини под формата на лекции, семинари и практически упражнения с обща продължителност 6 семестъра.

Практическата подготовка се осъществява чрез учебна (клинична) практика (от първи до шести семестър с продължителност не по-малко от 1000 академични часа) и преддипломен стаж (провежда се през седми и осми семестър, с продължителност не по-малко от 1600 академически часа). Практическата подготовка за придобиване на ОКС „бакалавър” по специалността „лекарски асистент” се организира и се провежда във Факултет по общественото здраве и здравни грижи в БДУ „Проф. д-р Асен Златаров” в съответствие с учебния план.

Практическата подготовка се провежда и в лечебни заведения, получили положителна акредитационна оценка за обучение на студенти по чл. 90, ал. 1, т. 2 от Закона за лечебните заведения.

Теоретичната и практическата подготовка позволява да се подготвят специалисти, които да извършват:

- предоставяне и събиране на здравна информация;
- промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите
- медицински дейности и здравни грижи;
- ресоциализация, реадaptация и рехабилитация на пациента;
- манипулации;
- оказване на спешна помощ;
- провеждане на обучения
- изследвания в областта на индивидуалното и общественото здраве;
- разработване на проекти, изготвяне на курсови задачи, обучителни програми.

Обучението по специалността „Лекарски асистент“ осигурява:

- достатъчни познания по дисциплините, които са в основата на дейностите по оказване на спешната и първична помощ;
- достатъчни познания за професионалната етика на професията за общите принципи, отнасящи се до здравето и болестта;
- достатъчен клиничен практически опит, осигуряващ придобиването на умения за извършване на дейности в областта на спешната и първичната медицинска помощ
- умения за съвместна работа с други медицински специалисти.

III. Професионални знания и умения за дейности, които извършва самостоятелно или по назначение на лекар:

1. Компетентност за дейности по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение и рехабилитация на пациенти в даденото лечебно заведение;
2. Компетентност за подготовка и извършване на долекарски медицински преглед в лечебно заведение, в център за спешна медицинска помощ, поставяне на предварителна (работна) диагноза на база симптоматика, обективно състояние и лабораторни изследвания на болния; *не се допуска самостоятелен преглед и назначение на деца до 3-годишна възраст;*
3. Компетентност за предписване на разрешени за употреба в страната лекарствени продукти и издаване на рецепти;

4. Компетентности за организацията и профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване;
5. Компетентност за интерпретация на рутинни изследвания; разпознаване на промени в електрокардиограмата, налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

6. Медицински и здравни грижи, които включват:

- наблюдение и регистриране на динамиката в развитието на болестния процес;
- измерване, регистриране на пулс, кръвно налягане, дишане, температура, диуреза, електрокардиография;
- извършване на общ и специален тоалет;
- подпомагане на дишането;
- подпомагане при хранене и приемане на течности;
- подпомагане на отделянето;
- подпомагане на движението;
- подпомагане при сън и почивка;
- подпомагане при обличане и събличане;
- участие при поддържане на оптимална температура;
- подпомагане при поддържане на тялото чисто;
- подпомагане при избягване на опасности;
- осъществяване на предоперативни и следоперативни грижи за пациенти;
- извършване на дейности съобразно национални здравни програми;
- извършване на психо- социална рехабилитация на пациенти със социално значими заболявания;
- общоукрепваща гимнастика;
- ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти.

7. Манипулации, включващи:

- извършване на инжекции- подкожни, мускулни и венозни;
- осигуряване на продължителен венозен достъп; извършване на венозна пункция и вземане на кръв;
- инсталиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;
- извършване на венозна инфузия;
- извършване на очистителна и лечебна клизма;
- въвеждане и поддържане на проходимостта на уретрален катетър при мъж и жена;
- обработка на рана;
- парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;
- извършване на влагалищна промивка;
- извършване на тоалет на външни полови органи;
- поставяне на интравагинални лекарствени продукти;
- сваляне на конци и поставяне на превръзки на рани;
- отстраняване на шина;
- промивка на конюнктивален сак;
- извършване на стомашна промивка;
- поставяне на назогастрална сонда;
- извършване на асептични и септични превръзки;
- извършване на предна и задна тампонада;
- извършване на електрокардиограма;
- местна аналгезия и хирургичен шев на меки тъкани;

- инцизия на фурункул и карбункул;
- вземане на материали за лабораторни изследвания

IV. Професионални дейности, които лекарският асистент извършва по лекарско назначение:

4.1. Подготовка и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход;

4.2. Провеждане на назначеното от лекар назначение;

4.3. Подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации;

4.4. Извършване и наблюдение на проби за чувствителност;

4.5. Поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;

4.6. Наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп;

4.7. Разпределяне и даване на лекарствени продукти;

4.8. Наблюдение на хранителен режим на кърмаче;

4.9. Осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;

4.10. Подготвяне и сваляне на конци, дренажи и сонди;

4.11. Поставяне на катетър за вземане на стерилна урина, промивка, впръскване на лекарствени продукти в пикочния мехур;

4.12. Обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;

4.13. Полагане на грижи и наблюдение на влагалищна пластика;

4.14. Осъществяване на грижи и наблюдение на интубиран или трахеостомиран пациент, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар.

V. Специфични знания и умения за оказване на спешни, хуманитарни и други дейности включващи:

1. Дейности:

- участие в дейности при бедствени ситуации;
- участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;
- извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;
- оказване на спешна медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекаря;
- извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;
- извършване на механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;
- осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;
- извършване на първична реанимация-непък сърдечен масаж, дефибрилация и изкуствена вентилация;
- поддържане на жизнените функции на пациента при състояния застрашаващи живота по време на транспортиране;
- оказване на помощ при раждане до идване на лекар или акушерка;
- изписване, извършване на инфузионна терапия, прилагане на антиаритмични, кардиоинотропни лекарствени продукти и кортикостероиди при състояния, налагащи оказване на спешна медицинска помощ.

2. Провеждане на обучение и изследвания, които включват:

- участие в обучението на лица в областта на хигиената;
- провеждане на обучение, профилактика и здравно възпитание на пациента и близките му;
- изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

3. Комуникативни способности и умения в клиничната практика

- да провежда медицинско интервю с болните и да формира предварителна (работна) диагноза на база симптоматика и обективно състояние на болния;
- компетентност за ефективно общуване при съвместна работа с други медицински специалисти;
- компетентност за осъществяване на устна и писмена професионална комуникация с пациентите, техните близки, държавните институции и организации.

VI. Ключови компетентности

Ключовите компетентности са компетентностите нужни на всеки човек за личностна реализация. Те се развиват чрез учене през целия живот – от ранна детска възраст и през целия живот като възрастен – чрез формално, неформално и информално учене във всякакви условия, включително семейството, училището, работното място, квартала и другите общности.

В Референтната рамка се определят осем ключови компетентности (описани в официално издание на Европейския съюз стр. 189/7 от 04.06.2018г.), които са препоръчителни за упражняването на професията лекарски асистент:

- езикова грамотност;
- многоезикова компетентност;
- математическа компетентност и компетентност в областта на точните науки, технологиите и инженерството;
- цифрова компетентност;
- личностна компетентност, социална компетентност и компетентност за придобиване на умения за учене;
- гражданска компетентност;
- предприемаческа компетентност;
- компетентност за културна осведоменост и изява.

Езикова и многоезикова грамотност

Лекарският асистент, следва да:

- владее добре устните и писмени езикови норми на книжовния български език;
- разбира писмено и говоримо приложението на латински термини в медицинската практика;
- притежава умения за откриване, събиране и обработване на информация от различни източници;
- мисли критично, като разглежда поставените въпроси от различни следните точки;
- има умения да изразява убедително устно и писмено собствени аргументи за дадена ситуация;
- притежава умения за водене критичен и конструктивен диалог с пациента и близките му;
- проявява уважение към майчиният език на пациентите;

Математическа компетентност

Лекарският асестент, следва да:

използва математическите правила за точно изчисляване на предписаната пациентска доза при приложението на лекарствени средства;

прилага математическите правила за приготвянето на дезинфекционни разтвори;

Цифрова /дигитална/ компетентност

Лекарският асистент, следва да:

умее да работи с различни дигитални технологии и програми /софтуер/ по време на учебният процес и последващата професионална реализация;

умее да открива необходимата информация в дигитална среда, да оцени качеството на дигитално поднесеното съдържание и да го използва за нуждите на учебната или научноизследователската си дейност;

може да създаде и сподели информация във виртуалното пространство или чрез използването на съответен софтуер;

Лични и социални и граждански компетентности

Лекарският асистент, следва да:

планира разширяването и актуализирането на професионалните си знания, умения и компетентности и собствената си професионална квалификация (напр. чрез участие в обучения, използване на възможности за кариерно развитие, кариерно консултиране и т.н.);

умее да работи в екип (вкл. и с представители на други култури);

да демонстрира осъществяване на трансфер на теоретични знания в практиката чрез прилагане на клинично мислене.

демонстрира толерантност, проявява емпатия и приема различни гледни точки;

уважава културните различия и да проявява разбиране и толерантност към различните.

VII. Реализация на лекарския асистент:

Придобитият обем от теоретични знания, практически умения и компетентности на лекарския асистент позволяват да работи в различни сектори и институции в системата на здравеопазването и образованието като:

- Лечебни заведения за извънболнична помощ като помощник на общопрактикуващи лекари и в специализираните екипи
- Лечебни заведения за болнична помощ: болници за активно лечение; болници за рехабилитация; болници за долекуване и продължително лечение, болници за продължително лечение и рехабилитация Центрове за спешна медицинска помощ; Центрове за психично здраве; Центрове за кожно-венерически заболявания; Комплексни онкологични центрове, Медицински, медико-дентални и диагностично-консултативни центрове, Центрове за трансфузионна хематология, Диализни центрове, Тъканни банки;
- Домове за медико-социални грижи и хосписи;
- Детски заведения за отглеждане и възпитание, училищни кабинети
- Домове за стари хора и други социални заведения
- Санитарно-курортни заведения, профилакториуми
- Здравно-осигурителни фондове и организации, административни институции, служби по трудова медицина, служби за опазване на общественото здраве
- Научни изследователски центрове и медицински изследователски институции
- Държавни, ведомствени и неправителствени организации
- Медицински висши учебни заведения и Факултети по Обществено здраве и здравни грижи в университети в страната;

В професионалния си път лекарският асистент трябва да обновява своите знания и умения, чрез продължаващо обучение и други форми на квалификация. Дипломата дава възможност за продължаващо обучение на лекарския асистент за:

- Придобиване на ОКС „Магистър“ по специалността „Управление на здравните грижи“
- Придобиване на ОКС „Магистър“ по специалността „Обществено здраве и здравен мениджмънт“
- Придобиване на ОНС „доктор“ след придобиване на образователна степен „Магистър“ в релевантни за професията лекарски асистент научни области
- Придобиване на специалности.
- Специализации.

Настоящата квалификационна характеристика е приета на:

- Катедрен съвет на катедра „Здравни грижи“, Протокол № 10 от 09.06.2026 г.
- Учебно-методичен съвет (УМС) на Факултет по обществено здраве и здравни грижи – 10.06.2026г. *№ 28*
- Факултетен съвет на Факултет по обществено здраве и здравни грижи, Протокол № ~~48~~, от 11.06.2026 г.
- УМС на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“-Бургас.....

Утвърдена на Академичен съвет с Протокол № *62/18.06.2026г*